

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserter) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 14. februarija 1896.

Politiški oddelek.

Po deželnih zborih.

I.

Ta teden se je končalo letošnje deželnozborsko zasedanje. Pričakovalo se je, da deželnozborske razprave kaj pojasnijo politični položaj. Reči pa moramo, da se to ni zgodilo. Vladna politika je vedno še knjiga zaprta s sedmimi pečati. Kakor v državnem, tako tudi v deželnih zborih ni vlada zavzela nobenega jasnega stališča.

Prilike je bilo dovolj, da bi pokazala svojo barvo, a se je temu skrbno izogibala. Na Češkem je mej zasedanjem odpravila Čehom nepovoljnega namestnika grofa Thuna, a več pa ni storila, da bi pridobila Čehe. Tako ni zavzela nobenega stališča glede češkega notranjega jezika, glede minoritetnih šol in pa glede češkega državnega prava, da si je zato imela obilno prilike. V vprašanju narodnih kurij se je pa celo postavila na nemško stališče, dasi ni posebno silila, naj se ustreže Nemcem.

V svojih govorih v državnem zboru je grof Badeni omenjal tudi narodno enakopravnost. Govorilo se je, da je vitezu Rinaldiniju tudi dal nalog, naj varuje narodno enakopravnost v deželnem zboru isterskem. V deželnih zborih pa vlada vendar ni nikjer pokazala resne volje, da hoče varovati narodno enakopravnost.

Če se je v kakem deželnem zboru sprožilo vprašanje o narodni enakopravnosti, mu ni ugovarjala, a podpirala stvari pa tudi ni. Na pritožbe Slovencev v korškem in Čehov v šleškem deželnem zboru ni vladni zastopnik dal nobenega odgovora. Vlada se je držala tako, kakor bi se stvar nje prav nič ne tikala.

V goriškem deželnem zboru so Slovenci glede slovenske šole v Gorici stavili cel kup interpelacij, a vlada je vendar ostala popolnoma hladna nasproti tej stvari. V isterskem deželnem zboru se je narodna enakopravnost teptala z nogami, a vlada ni ničesa storila, da bi jej pridobila veljavo.

Slovencev ni v štajerskem in tržaškem deželnem zboru, isterskega so tudi ostavili, a Badenijeva vlada se zato niti ne zmeni. Ničesa še ni storila, da bi se toliko premenile razmere, da bi Slovenci mogli sodelovati v teh deželnih zborih. Niti vredno se jej menda ni zdelo pečati se s to zadevo.

Zaradi tega pa moramo reči, da je letošnje deželnozborsko zasedanje Slovincem in Čehom vzelo mnogo zaupanja v sedanje vlado. Pa kako bi ga tudi ne, če je nedavno na nekem shodu trdil baron Chlumecky, da sedanja vlada nikakor ne misli vladati brez zjedinjene leve, temveč bode to stranko še podpirala. Da je Chlumecky dobro poučen, ne dvomimo. On kot predsednik zbornici poslancev velikokrat občuje z ministri. Postopanje vlade proti krščanskim socialistom na Dunaju pa tudi kaže, da si je vlada postavila za svojo nalogo, pred vsem ohraniti vpliv zjedinjene leve.

Nemškoliberalna stranka pa je zakrivila vse narodne boje v Avstriji. Kazala se je vedno sovražna proti Slovanom. Sedaj ta stranka že res močno peša in nekoliko popušča od svoje politike v narodnem oziru; v resnici je pa njeno popuščanje le bolj navidezno, kajti na posled se pa vendar vselej postavi na nemškonarodno stališče. Na Moravskem ima odločujoči upliv v deželnem zboru in je letos zavrnila vse češke predloge, ki so merili na uresničenje narodne enakopravnosti. Na Češkem tudi ni hotela pogoditi se s Čehi na podlagi popolne narodne enakopravnosti.

V vlado, ki se opira na tako stranko, Slovani ne moremo imeti zaupanja. Zato pa Mladočehi ne mislijo pustiti svoje opozicije proti njej. Slovenski poslanci se pa tudi ne smejo nikakor dati vezati rok.

V narodnem oziru minolo zasedanje deželnih zborov ni prineslo nikjer nobenega napredka. Povsod so narodnosti, ki imajo moč, kazale neprijenljivost. Poljaki so še nekoliko bolj se pokazali spravljeni proti Rusinom, kakor Nemci ali Italijani proti Slovincem in Čehom, a v resnici pa vendar tudi ničesar posebnega niso storili na potu do narodne enakopravnosti. Sploh se zasedanje

deželnih zborov ne more zvati posebno plodovito. Povsod se je potratilo mnogo časa s praznim govorjenjem, mnogimi predlogi, ki so ostali nerešeni, interpelacijami, na katere še odgovora poslanci niso dobili. Kolikor bolj je bila vlada zapeta, toliko bolj so pa bili zgovorni poslanci v raznih deželnih zastopih. Sprožilo se je veliko novih mislij, le žal, da je iz vsega bilo jako malo sadu.

Politični pregled.

Koroški deželni zbor je z veliko večino zavrgel predlog, da se naj vpelje na višjih razredih realke veronauk. Predlog sta zagovarjala deželni predsednik in pa knezoškof dr. Kahn. Tudi dr. Steinwender se je izjavil, da ni proti vpeljavi veronauka v višjih razredih realke. On je pripravljen duhovščini privoliti neki vpliv v šoli, da si je odločno proti duhovskemu vodstvu v politiki.

Štajerski deželni zbor je v jedni poslednjih sej sklenil nov zdravstven zakon. S to predlogo se bode občinam naložilo veliko bremena. Sicer pa ima dosti jako lepih naredeb, o katerih se pa ne ve, kako se obneso v praksi. Stürghov predlog, da naj se razveljavijo mandati slovenskih poslancev, ki jih ni v zbor, se je izročil deželnemu odboru, da o njem poroča, oziroma predloži dotični predlog zakona. Letos se torej deželni zbor v tem oziru ni upal ničesa določenega skleniti.

Isterski deželni zbor je v jedni poslednjih sej sklenil peticijo za osnovo italijanskega vseučilišča v Trstu, ali pa vsaj italijanske pravne fakultete. To je predmet, ki se leto za letom ponavlja. Potrebe pa za italijansko vseučilišče ni, ker se na vseučilišču v Inomostu vsi predmeti predavajo v italijanščini. Italijani bi radi lastno vseučilišče samo zaradi tega, da bi na njem gojili iredentovstvo.

V češkem deželnem zboru je radikalni poslanec Baxa hudo napadal Nemce, veleposestnike, vlado in naposled nespodobno govoril o vladarski rodbini in avstrijskem domoljubju. Njegov govor je pa vzbudil občno nevoljo. Od vseh strani se mu je ugovarjalo. Govornika so po tem zavrnilo govorniki vseh strank. V imenu Mladočehov sta govorila proti njemu dr. Herold in dr. Kramář. Baxa je ostal popolnoma osamljen s svojimi nazori.

Nemci v sleškem deželnem zboru. — Nemška večina v sleškem deželnem zboru je odklonila predlog, da bi deželni odbor moral občevati z občinami v njih poslovnem jeziku. Češke in poljske občine bodo torej še vedno od deželnega odbora dobivale jedino nemške dopise, kar je zanje jako neprijetno. Imeti morajo torej nemščine večše tajnike. Deželnemu odboru bi bilo pač lažje pridobiti češčine in poljščine večše uradnike, kakor pa občinam tujih jezikov zmožne tajnike. Tukaj se je zopet sijajno pokazala nemška pravičnost.

Državni zbor snide se jutri. Vlada mu predloži volilno reformo že v prvi seji. Odsek za volilno reformo jo bode pretresoval že mej proračunsko debato v zbornici, ker vlada želi, da se stvar reši spomladi. Ako bi državni zbor odklonil vladno predlogo, bode vlada razpustila državni zbor.

Bolgarija. — Zadovoljnost Rusije nad sklepom kneza Ferdinanda, da prekrsti svojega sina Borisa, kaže se najbolje v nastopni brzobjavki, katero je poslal car Nikolaj bolgarskemu knezu Ferdinandu: Odkritosrčno Vam čestitam k patrijotičnemu sklepu, katerega ste mi naznanili s svojim pismom z dne 21. januarja. Generalni major mojega spremstva Goleniščev-Kutuzov vam prinese moj odgovor in bode pooblaščen v mojem imenu udeležiti se slovesnosti vsprejetja vašega ljubljene sina v naročje bolgarske narodne cerkve. Tudi je izdal ruski car sledeči ukaz: „Carska vlada je bila, ko je l. 1886. iz Bolgarije odpoklicala svoje agente, izjavila, da s to naredbo nikakor ne namerava pretrgati vezi, ki vežejo Bolgarijo z Rusijo.“ Prvi

korak za obnovljenje dobrih odnošajev je storjen. Glas Rusije, ki je vedno imela sočutje za trpljenje in desorganizacijo sosednega rodu v orijentu, je našel odmev v srcu Bolgarov. Napolnjen z velikodušnostjo in odkritosrčno dobrohotnostjo za Bolgarijo, je car se oziral na prošnjo princa Ferdinanda. — Listi vedo povedati, da bo Rusija priznala princa Ferdinanda za kneza in napoveduje se tudi, da se Bolgarija poviša v kraljestvo.

Obrtnija.

Razstava inozemskih mebljev.

C. kr. avstrijski kupčijski muzej na Dunaju je priredil, kakor je našim čitateljem že znano, v prostorih tukajšnjih c. kr. obrtnih strokovnih šol razstavo inozemskih, večinoma angleških mebljev; s tem je imenovani muzej tudi našo domovino potegnili v delokrog svojega obširnega programa za razvoj domače industrije in trgovine.

Pospeševanje kupčije je glavna naloga dunajskega muzeja, potem takem pa tudi pospeševanje vseh teženj, ki merijo na izdelovanje blaga, katero je vedno na svetovnem trgu iskano in primerno plačano. Avstrijski kupčijski muzej prodaja vsled tega domači industriji vzorce, ki se ne odlikujejo samo po lepi in vzgledni, estetiško-pravilno pogojeni obliki, temveč tudi po priljubljenosti v trgovinskem prometu. S tem preskrbljevanjem vzornih in za eksport pripravnih objektov pa delovanje muzeja še ni končano. Muzej gre še dalje in daje v premnogih slučajih domačim tvrdkam tudi naročila, nudeč jim priliko, poskušati se na delih, ki so sama na sebi poučljiva, ob enem pa tudi materialno ugodna. Marsikak mojster more na ta način izvršiti naloge, s kakoršnimi bi ga domači naročniki nikdar ne bili poverili, če bi muzej ne bil pričel s svojo inicijativo.

Pri teh svojih akcijah pa se poslužuje muzej obrtnih šol, ki so pač v prvi vrsti poklicane, da domačo industrijo z dobrim vzgledom podpirajo in poživljajo. Načrtana načela so napotila avstrijski kupčijski muzej, da je poslal tukajšnji c. kr. obrtni strokovni šoli za obdevanje lesa 52 komadov hišnega, večinoma sedežnega meblja, ki je te dni razpostavljen v prostorih tega zavoda občinstvu in strokovnjakom v pregled in proučevanje.

Razstavljeni meblji so skoraj izključno angleška originalna dela; le malo kosov je francoskega izvira. O angleški hišni opravi je obče znano, da se odlikuje po praktički, za določen namen do zadnjega detajla premišljeni konstrukciji. A kar velja splošno o pohištvi, velja osobito še v podvojeni meri o sedežnih mebljih. Od nekdanj je občinstvo čislalo angleške stole vsled njihove skrajne pripravnosti in priročnosti, ki je zvezana s tehtno in zdravo konstrukcijo. Kar je veljalo nekdanj, velja tudi še dandanes v polni meri.

Na slonilu ne zapazimo nikjer ostrih in sitnih profilov, okraskov in rezbarij, ki človeka tišče in mučijo, ko se vsede, da bi počival. Počezni lesovi so primerno za-